

Nr 197.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående efterskänkande i vissa fall av kronans rätt till danaarv; given Stockholms slott den 16 mars 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

F. V. Thorsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anför härefter:

1:o) Genom inbördes testamente den 25 september 1873 förordnade Magnus Nylén och hans hustru Anna Maria Charlotta Nylén, född Fernblom, från Fösked i Nyeds socken, Värmlands län, att den av

Danaarv efter
änkan Anna
Maria Char-
lotta Nyien,
född Fern-
blom, från
Fösked.

makarna, som överlevde den andre, skulle sitta i orubbat bo, men att efter bådaderas död kvarlåtenskapen skulle fördelas mellan arvingarna å ömse sidor efter lag.

Mannen Nylén avled år 1905 och efterlämnade vid sin död följande arvingar: avlidne brodern Anders Janssons barn: Jan Magnus Nylén, Anna Maria Friberg, gift med Joh. Friberg, och Anders Andersson Wennerstrand; avlidna systemen Lovisa Viklunds barn: Jöns Viklund, Jan Viklund, Carl Viklund och Anna Viklund, numera gift med arbetaren Vilhelm Andersson, samt systemen Maria Jansson.

Sedan jämväl hustrun Nylén den 18 juli 1910 avlidit, utan att, såvitt den efter henne den 5 augusti samma år upprättade bouppteckningen utvisade, efterlämna kända arvingar, förrättades den 15 juli 1912 skifte av boets tillgångar, uppgående till 5,186 kronor 92 öre. Av arvs skiftesinstrumentet framgår, att då ingen arvinge efter hustru Nylén inom laga tid efter kungörelse om dödsfallet givit sig tillkänna, skiftesmännen ansett att »arvsrätten övergått på förut avlidne mannens arvtagare», till följd varav boet skiftats på det sätt, att Maria Jansson bekommit 1,728 kronor 97 öre, Jan Magnus Nylén, Anna Maria Friberg, född Jansson, och Anders Andersson Wennerstrand vardera 576 kronor 33 öre samt Jöns Viklund, Jan Viklund, Carl Viklund och Anna Andersson, född Viklund, vardera 432 kronor 24 öre.

Då mannen Nyléns förenämnda arvingar obehörigt tillagts hustru Nyléns giftorätsandel i det gemensamma boet, vilken andel däremot bort tillkomma kronan såsom danaary, anmodade kammaradvokatfiskalsämbetet på sin tid dåvarande kronofogden i Östersysslets fögderi att hos vederbörande, i den mån deras vistelseort kunde utrönas, framställa anspråk å redovisning och återbärande av vad de uppburit utöver dem lagligen tillkommande andelar i boet efter makarna Nylén. Efter delgivning med samtliga ovannämnda arvtagare, förutom Jan Magnus Nylén och Maria Jansson, vilka enligt vunen upplysning avlidit å okänd ort i norra Amerika, bestredo Anna Maria Friberg, Jöns Viklund, Carl Viklund och Anna Andersson, född Viklund, ämbetets ifrågavarande anspråk, varemot Anders Andersson Wennerstrand och Jan Viklund sade sig icke hava något att mot samma anspråk i och för sig erinra. Sedan kammaradvokatfiskalsämbetet lämnat de arvtagare, vilka delgivits ämbetets förenämnda krav, med undantag av Carl Viklund, som avrest till Amerika, tillfälle att, innan ämbetet vidtog vidare åtgärder, inom viss tid till ämbetet inkomma med bevis, att de hos Kungl. Maj:t gjort framställning om efterskänkande till deras förmån av danaarvet efter Anna Maria Charlotta Nylén, hava i särskilda till Kungl. Maj:t ställda

skrifter dels Anders Andersson Wennerstrand, dels Jan Viklund, dels och Anna Maria Friberg, Jöns Viklund och Anna Andersson, född Viklund, anhållit, att kronans rätt till dem tillfallna delar av ifrågavarande danararv måtte efterskänkas.

Över ifrågavarande ansökningar har länsstyrelsen i Värmlands län avgivit infortrade utlåtanden samt därvid, beträffande ansökningarna av Jan Viklund och Anna Maria Friberg, Jöns Viklund och Anna Andersson fogat yttranden av vederbörande landsfiskaler; och har länsstyrelsen tillstyrkt bifall till de gjorda ansökningarna. Av de länsstyrelsens utlåtanden bifogade yttrandena av vederbörande landsfiskaler inhämtas följande.

Länsstyrelsen
i Värmlands
län.

Vidkommande Jan Viklund har landsfiskalen i Ekshärads distrikt meddelat, att Viklund vore sjuklig och befunne sig i ytterst knappa ekonomiska omständigheter samt att möjlighet saknades att av honom exekutivt uttaga det belopp, varom fråga vore. Enligt vad landsfiskalen i Nyeds distrikt upplyst, befinna sig jämväl Anna Maria Friberg och Anna Andersson i ekonomiskt svag ställning. Beträffande åter Jöns Viklund har landsfiskalen i Ransätters distrikt meddelat huvudsakligen följande. Sökanden, som vore gift och sextio år gammal, ägde och bebodde 80 öre skatt av hemmanet Hagen, Övre Ulleruds socken, vilken fastighet vore taxeringsvärderad till 8,200 kronor. Makarna Viklund vore barnlösa och brukade själva sin egendom, men måste härtill ofta lega arbetskraft, då de på grund av sin ålder icke själva förmådde uträtta allt arbete å egendomen. Några kontanta medel utöver vad egendomen lämnade i avkastning och vilka åtginge till deras uppehälle, ägde de icke. Därest sökandens framställning icke skulle kunna bifallas, syntes han icke hava annan utväg att skaffa penningar till återbetalning av de utav honom bekomna arvsmedlen än genom erhållande av lån å ovannämnda fastighet.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har, efter särskilda remisser, den 28 februari 1923 avgivit utlåtande i ärendena. Ämbetet har härvid beträffande sökanden Andersson Wennerstrand meddelat, att denne enligt inhämtad upplysning vore 63 år gammal och sjuklig samt syntes befinna sig i mycket små ekonomiska omständigheter. I övrigt har advokatfiskalsämbetet anfört följande.

Kammaradvokatfiskalsämbetet.

På grund av de i ärendet upplysta omständigheter hade ämbetet icke något att erinra mot bifall till de av Wennerstrand, Jan Viklund, Anna Maria Friberg och Anna Andersson gjorda framställningarna. Där-

emot syntes ämbetet tillräckliga skäl icke föreligga för efterskänkande jämväl av kronans rätt till de av Jöns Viklund uppburna arvsmedlen. Ämbetet hemställde fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte dels till riksdagen avlåta proposition i syfte, att kronans rätt till den del av danaarvet efter änkan Anna Maria Charlotta Nylén, född Fernblom, som uppburits av Anders Andersson Wennerstrand, Jan Viklund, Anna Maria Friberg och Anna Andersson måtte, under förbehåll om rätt för kammaradvokatfiskalsämbetet till aktoratsprovision å berörda danaarvsmedel, varda efterskänt till förmån för nämnda sökande, dels ock förklara den av Jöns Viklund gjorda ansöknings icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Advokatfiskalsämbetet meddelade därjämte, att ämbetet vidtagit åtgärder för indrivande av de danaarvsmedel efter änkan Nylén, som uppburits av Jan Magnus Nylén och Maria Jansson ävensom av Carl Viklund.

*Departements-
chefen.*

Såsom framgår av kammaradvokatfiskalsämbetets yttrande, har ämbetet endast ansett sig böra tillstyrka bifall till de av Anders Andersson Wennerstrand, Jan Viklund, Anna Maria Friberg och Anna Andersson gjorda framställningarna om efterskänkande av kronans rätt till av dem uppburna arvsmedel efter änkan Anna Maria Charlotta Nylén, varemot ämbetet icke funnit tillräckliga skäl föreligga för efterskänkande jämväl av kronans rätt till de av Jöns Viklund uppburna arvsmedlen. Med avseende å vad vederbörande landsfiskal upplyst angående Jöns Viklunds ekonomiska förhållanden, synes mig emellertid billigt att kronan efterskänker sin rätt till danaarv efter änkan Nylén jämväl till förmån för Jöns Viklund.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att kronans rätt till de kronan tillkommande danaarvsmedel efter änkan Anna Maria Charlotta Nylén, född Fernblom, från Fösked i Nyeds socken, Värmlands län, som uppburits av Anders Andersson Wennerstrand, Jöns Viklund, Jan Viklund, Anna Maria Friberg, född Jansson, och Anna Andersson, född Viklund, må, efter avdrag av därå belöpande, kammaradvokatfiskalsämbetet tillkommande aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för sökandena.

Danaarv efter
telefonmon-
tören Karl
Hjalmar Ek-
mark från
Nynäshamn.

2:o) Den 15 maj 1919 avled telefonmontören Karl Hjalmar Ekmark från Nynäshamn. Enligt en den 16 augusti samma år upprättad

bouppteckning efterlämnade han såsom enda stärbhusdelägare änkan Nanny Elisabeth Ekmark, född Carlsson, och utgjorde behållningen i boet 3,549 kronor 49 öre. Bland tillgångarna fanns upptagen en fastighet, Nyuäs villastadstomt nr 442, med åsatt taxeringsvärde av 6,400 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har nu änkan Nanny Elisabeth Ekmark anhållit, att kronans rätt till danaarvet i fråga måtte efterskänkas till förmån för henne.

Såsom skäl för sin ansökan har sökanden anført, att därest hon ålades att till kronan inbetala hälften av boets behållning, bleve hon nödgad att försälja omförmälda fastighet, som hon och hennes man genom försakelse och umbäranden lyckats förvärva. Ifrågavarande fastighet, som utgjorde den största tillgången i boet, vore belastad med en in-tecknad gäld av sammanlagt 4,030 kronor, och någon möjlighet att anskaffa ytterligare lån mot in-teckning i fastigheten förefunnes ej.

Länsstyrelsen i Stockholms län, som avgivit utlåtande i ärendet, har därvid, med överlämnande av yttrande från poliskommissarien i Nynäshamn, däri riktigheten av de av sökanden lämnade uppgifterna vitsordats, tillstyrkt bifall till den gjorda ansökningen.

*Länsstyrelsen
i Stockholms
län.*

Kammaradvokatfiskalsämbetet har den 24 februari 1923 avgivit infor-drat utlåtande samt därvid överlämnat en av landsfiskalen i Sorunda distrikt verkställd utredning angående sökandens förmögenhetsvillkor, varav framgår att hon lever under knappa omständigheter.

*Kammaradv-
katfiskalsäm-
betet*

För egen del har kammaradvokatfiskalsämbetet anført, att då, efter vad ämbetet inhämtat, någon arvinge efter Karl Hjalmar Ekmark icke anmält sig inom natt och år efter dödsfallet, hans kvarlåtenskap torde utgöra danaarv. Med förmälan därjämte att ämbetet i avbidan på prövning av föreliggande framställning icke vidtagit åtgärder för indrivande av danaarvet ifråga, har ämbetet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition, i syfte att kronans rätt till ifrågavarande danaarv måtte efterskänkas till förmån för sökanden.

På grund av vad sålunda förekommit, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att kronans rätt till danaarv efter telefonmontören Karl Hjalmar Ekmark från Nynäshamn må efterskänkas till förmån för Ekmarks efterlämnade änka Nanny Elisabeth Ekmark, född Carlsson.

Vad föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avläsas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Grip.